

SMJERNICE

ZA UNAPRJEĐENJE MEĐUINSTITUCIJSKE KOMUNIKACIJE I JAVNOGA INFORMIRANJA

**SMJERNICE ZA UNAPRJEĐENJE MEĐUINSTITUCIJSKE
KOMUNIKACIJE I JAVNOGA INFORMIRANJA**

**KONTROLA MALOG ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

Sarajevo, travanj 2024. godine

ISBN: 978-92-9234-069-8

Sva prava su pridržana. Sadržaj ove publikacije se može slobodno koristiti i umnožavati u obrazovne i druge neprofitne svrhe, s napomenom da svaka takva reprodukcija ima oznaku da je Misija OESS-a u BiH izvor teksta.

INSTITUCIJE ZASTUPLJENE U KOORDINACIJSKOM ODBORU ZA KONTROLU MALOG ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

- Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine
- Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine
- Državna agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine
- Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine
- Granična policija Bosne i Hercegovine
- Uprava za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine
- Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske
- Federalno ministarstvo unutarnjih poslova
- Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

KAZALO

1. UVOD	9
1.1. OSNOVNE INFORMACIJE	10
1.2. SVRHA SMJERNICA	11
1.3. VREMENSKI OKVIR	11
2. CILJEVI KOMUNIKACIJE I VRIJEDNOSTI.....	12
2.1. CILJEVI	13
2.1.1. CILJEVI UNUTARNJE KOMUNIKACIJE	13
2.1.2. CILJEVI VANJSKE KOMUNIKACIJE	13
2.2. KOMUNIKACIJSKE VRIJEDNOSTI	13
2.3. STIL PISANJA.....	14
3. CILJANE JAVNOSTI	15
3.1. UNUTARNJE CILJANE JAVNOSTI	16
3.1.1. INSTITUCIJE ZASTUPLJENE U KO SALW-U.....	16
3.1.2. OSTALE INSTITUCIJE MJERODAVNE ZA PITANJA KONTROLE MALOGA ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA	16
3.2. VANJSKE CILJANE JAVNOSTI KAO MULTIPLIKATORI	16
3.2.1. MEDIJSKE ORGANIZACIJE	16
3.2.2. ORGANIZACIJE CIVILNOGA DRUŠTVA	17
3.2.3. LOKALNE VLASTI	17
3.2.4. MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE I DONATORI	18
3.2.5. AKADEMSKA ZAJEDNICA	18
3.2.6. VJERSKE ZAJEDNICE	18
3.2.7. GRAĐANSTVO	18
4. UPRAVLJANJE PITANJIMA OD JAVNOGA ZNAČAJA	20

5. KOMUNIKACIJSKI ALATI I KANALI.....	22
5.1. KOMUNIKACIJSKI ALATI	23
5.1.1. KONFERENCIJE ZA NOVINARE	23
5.1.2. PRIOPĆENJE ZA JAVNOST.....	23
5.1.3. INTERVJUI	23
5.1.4. TEMATSKE PRIČE.....	23
5.1.5. INTERNETSKE STRANICE	23
5.1.6. TEMATSKO SLUŽBENO I NESLUŽBENO INFORMIRANJE MEDIJA/OCD- OVA/STRUČNE JAVNOSTI	24
5.1.7. INFO PROIZVODI – LETCI, BROŠURE, OBJAVE	24
5.1.8. JAVNE INFORMATIVNE KAMPANJE	24
5.2. KOMUNIKACIJSKI KANALI	24
5.2.1. TV.....	25
5.2.2. RADIO	25
5.2.3. ONLINE MEDIJI	25
5.3. NAČELA RADA S MEDIJIMA	25
6. PROCJENA KOMUNIKACIJE I INFORMIRANJA JAVNOSTI	26
ANEKS I. – PREPORUKE	28
AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE KOMUNIKACIJE KO SALW-A I DRUGIH AGENCIJA ZA PROVEDBU ZAKONA, KOJE NISU PREDSTAVLJENE U OVOM TIJELU	29
DEFINIRANJE TEMA OD INTERESA ZA GRAĐANSTVO	29

1. UVOD

Smjernice za unaprjeđenje međuinstitucijske komunikacije i javnoga informiranja Koordinacijskog odbora za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini, koje su predstavljene u nastavku, nemaju za cilj da zamijene strategije komuniciranja niti komunikacijske planove institucija zastupljenih u KO SALW-u i/ili agencija za provedbu zakona u svezi s ovom temom i njihovim redovitim, planiranim ili *ad-hoc* aktivnostima.

Smjernice su okvir za djelovanje KO SALW-a koje imaju cilj unaprijediti komunikaciju unutar KO SALW-a, s ostalim mjerodavnim institucijama, kao i prema građanstvu o temama zacrtanima u Strategiji kontrole malog oružja i lakog naoružanja ovoga tijela.

1.1. Osnovne informacije

Pitanje kontrole malog oružja i lakog naoružanja visoko je rangirano na popisu sigurnosnih izazova u Bosni i Hercegovini (BiH) zbog velike količine oružja zaostalog iz ratnoga razdoblja, ali i uporabe oružja u novim pojavnim oblicima kaznenih djela, kako u Jugoistočnoj Europi, tako i u zemljama članicama Europske unije.

U dokumentu „Procjena prijetnji od organiziranoga kriminala u BiH“ (SOCTA) za razdoblje 2021. - 2024. godina spominje se pojačana kupnja i prodaja naoružanja među osobama koje se dovode u svezu s organiziranim kriminalom, uključujući krijumčarenje, nezakonitu preprodaju na „crnom tržištu“ Europske unije gdje postoji povećana potražnja, kao i za činjenje drugih kaznenih djela u BiH.¹

Pitanje kontrole SALW-a nije rodno neutralno i pogađa i muškarce i žene različite dobi, uključujući i kontekst obiteljskih i partnerskih odnosa. Rod utječe na raspodjelu i potražnju za vatrenim oružjem, kao i na specifične rizike s kojima se suočavaju muškarci i žene u svezi sa zlouporabom vatrenoga oružja.

BiH je pokazala političku, stratešku i operativnu posvećenost sustavnom rješavanju ovoga pitanja usvajanjem niza značajnih dokumenata UN-a i EU-a, kao i najboljih praksi kojima se regulira ovo pitanje. To uključuje prepoznavanje kako je integracija rodne perspektive u strateški i operativni okvir veoma bitna za učinkovitu kontrolu SALW-a. S tim ciljem, u Strategiji se navodi kako će BiH raditi na integraciji

i rodne perspektive u mjere kontrole SALW-a, pri čemu se posebna važnost pridaje prevenciji zlouporabe vatrenoga oružja u slučajevima nasilja u obitelji, jačanju institucijskih kapaciteta za razvijanje i provedbu rodno odgovornih mjera, kao i povećanju sudjelovanja žena u kontroli SALW-a. Osim toga, BiH je među rijetkim zemljama u regiji sa strategijom kontrole SALW-a i pratećim akcijskim planom - od 2006. godine.

Praćenje provedbe Strategije kontrole SALW-a povjereno je Koordinacijskom odboru za kontrolu SALW-a u BiH (u daljnjem tekstu KO SALW), stručnom međuinstitucijskom tijelu koje je osnovalo Vijeće ministara BiH. Ovo tijelo, također, koordinira i usmjerava aktivnosti, preuzima reviziju i Strategije i Akcijskoga plana te godišnje obavještava Vijeće ministara BiH o provedbi. Rad ovoga tijela uređen je Poslovníkom. Administrativnu potporu i pomoć ovom tijelu pruža Ministarstvo sigurnosti BiH.

Misija KO SALW-a obuhvaća:

- razvoj pravnoga i institucijskoga okvira u oblasti SALW-a;
- suradnja i podizanje svijesti kao ključni preduvjeti za stvaranje odgovarajućih mehanizama za uspješnu kontrolu malog oružja i lakog naoružanja i njihovog utjecaja na građane;
- kontinuirano jačanje svih raspoloživih resursa;
- stvaranje sigurnog okruženja kako u BiH tako i široj regiji.

Vizija

Bosna i Hercegovina je sigurno društvo s uspostavljenim sveobuhvatnim i održivim mehanizmima za identificiranje, prevenciju, kazneno gonjenje i kontrolu nezakonitog posjedovanja, zlouporabe i trgovine vatrenim oružjem i municijom, sukladno standardima UN-a, EU-a i drugim međunarodnim standardima i najboljim praksama. Strategija za kontrolu SALW-a, koja obuhvaća razdoblje od 2021. - 2024. godine, ima sljedeće ciljeve:

- Unaprjeđenje/usklađivanje pravnoga okvira i provedba zakonodavstva u oblasti malog oružja i lakog naoružanja;
- Smanjenje zlouporabe nezakonitog posjedovanja i trgovine oružjem i municijom;
- Upravljanje pitanjem malog oružja i lakog naoružanja u posjedu Oružanih snaga BiH;

1 <http://www.msb.gov.ba/dokumenti/strateski/default.aspx?id=22236&langTag=bs-BA>

- Suradnja s međunarodnim i regionalnim organizacijama, kao i organizacijama civilnoga društva (CSO, engl. skraćena).

1.2. Svrha Smjernica

KO SALW je posvećen uspostavi učinkovite, integrirane i koordinirane međuinstitucijske komunikacije i informiranja javnosti. Ova posvećenost se jednako odnosi na unutarnju javnost – institucije zastupljene u KO SALW-u i ostale institucije koje su mjerodavne za postizanje ciljeva, a koje su navedene u Akcijskom planu za provedbu Strategije za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja, kao i vanjsku javnost - širu javnost. S tim ciljem, institucije zastupljene u KO SALW-u i agencijama za provedbu zakona (AZPZ) koristit će najučinkovitije i najdjelotvornije komunikacijske alate, kanale, kao i najbolje dostupne prakse.

Dakle, svrha Smjernica za unaprjeđenje međuinstitucijske komunikacije i javnoga informiranja je podići svijest javnosti o radu, dužnostima i kompetencijama KO SALW-a i AZPZ-a i doprinijeti promicanju strateških ciljeva u oblasti kontrole malog oružja i lakog naoružanja. Osim toga, Smjernice imaju za cilj usmjeravanje i daljnje unaprjeđenje komunikacije, kako između institucija zastupljenih u KO SALW-u, tako i s drugim mjerodavnim institucijama i stvaranje okvira za planski i kontinuirani proces podizanja svijesti građana o ovom pitanju.

Specifične teme koje zahtijevaju sveobuhvatniji i temeljitiji pristup javnosti mogu se po ukazanoj potrebi opisati u zasebnim komunikacijskim planovima (komunikacijskim paketima), koji će ostati uvijek usklađeni i sa Strategijom kontrole SALW-a i Smjernicama.

U provedbi Smjernica, KO SALW/AZPZ osigurat će da nitko ne bude diskriminiran na temelju dobi, društvenog položaja, invaliditeta, statusa zaposlenja, etničkog ili nacionalnog podrijetla, rase ili boje kože, HIV statusa, bračnoga statusa, vjerskih ili političkih uvjerenja, odgovornosti za djecu ili uzdržavane osobe, spola, seksualnosti ili sindikalne aktivnosti.

1.3. Vremenski okvir

KO SALW će nadzirati provedbu Smjernica za unaprjeđenje međuinstitucijske komunikacije i informiranja javnosti.

Provedba Smjernica početak će nakon što ih usvoji KO SALW, a ažuriranje ovoga dokumenta obavljat će se sukladno ciljevima Strategije za SALW.

O pitanjima rodne ravnopravnosti vodit će se računa prigodom svakoga ažuriranja dokumenta, a koje će se odvijati sukladno promjenama i ciljevima iz Strategije za kontrolu SALW-a.

2. CILJEVI KOMUNIKACIJE I VRIJEDNOSTI

2.1. Ciljevi

Sveobuhvatni ciljevi Smjernica za unaprjeđenje međuinstitucijske komunikacije i javnoga informiranja su:

- Pružiti javnosti jasan, sveobuhvatan, kohezivan uvid i obrazloženja politika kontrole malog oružja i lakog naoružanja;
- Doprinijeti podizanju svijesti javnosti o rizicima malog oružja i lakog naoružanja, uključujući korelaciju između rodno temeljenog nasilja i zlouporabe malog oružja i lakog naoružanja;
- Doprinijeti funkcionalnom dijalogu o pitanjima kontrole maloga oružja i lakog naoružanja u javnom prostoru kroz komunikaciju s organizacijama civilnoga društva i lokalnim vlastima;
- Doprinijeti podizanju svijesti o ulogama i odgovornostima različitih sudionika i ciljane javnosti;
- Dodatno unaprijediti međuinstitucijsku komunikaciju o pitanjima maloga oružja i lakog naoružanja.

2.1.1. Ciljevi unutarnje komunikacije

Kako bi se osigurala najviša razina koordinacije i racionalizacije aktivnosti, ciljevi su sljedeći:

- Daljnje poboljšanje komunikacije i suradnje unutar KO SALW-a;
- Daljnje poboljšanje komunikacije između KO SALW-a i ostalih institucija mjerodavnih za pitanja SALW-a, prije svega agencija za provedbu zakona na kantonalnoj/županijskoj razini;
- Doprinijeti promicanju pitanja vezanih za SALW, uključujući i pitanja koja se odnose na rodnu ravnopravnost među osobljem institucija u pitanju;
- Unaprijediti kapacitete za odnose s medijima i informiranje javnosti kantonalnih/županijskih AZPZ-a, ako isti iskažu potrebu za unaprjeđenjem kapaciteta.

2.1.2. Ciljevi vanjske komunikacije

U cilju pokretanja procesa promjena u ponašanju, ciljevi su sljedeći:

- Osigurati razumijevanje aktivnosti, programa i ciljeva kontrole malog oružja i lakog naoružanja u javnosti;
- Podignuti svijest javnosti na najvišu razinu o rizicima i opasnostima maloga oružja i lakog naoružanja;
- Doprinijeti podizanju svijesti o ulogama i odgovornostima različitih sudionika i ciljanih segmenata javnosti;
- Poticati konstruktivnu suradnju s medijima, organizacijama civilnoga društva koje se bave ovom temom, lokalnim vlastima i svih ostalim mjerodavnim sudionicima i interesnim skupinama.

2.2. Komunikacijske vrijednosti

Sljedeće temeljne vrijednosti uzimat će se u obzir u komunikaciji i javnom informiranju institucija zastupljenih u KO za SALW i AZPZ:

- **Otvorenost;**
Od vlasti očekuje se konstruktivno i pravovremeno izvještavanje o svojim aktivnostima i poticanje da se informacije o njihovom radu široko dijele. S tim ciljem, institucije zastupljene u KO za SALW i AZPZ promicat će otvorenost u svojim aktivnostima i oblikovati svoju komunikaciju kako bi se dostigla najviša razina dosega do svake ciljane skupine i odgovorilo na specifične potrebe za informacijama medija i sudionika, odnosno na zahtjeve za intervju, specifične podatke itd.
- **Pouzdanost;**
KO SALW/AZPZ osigurat će da sve informacije koje se dijele budu točne, jasne i primjerene.
- **Nepriistranost;**
KO SALW/AZPZ osigurat će da različita gledišta budu podjednako uzeta u obzir u komunikaciji te da komunikacija služi svim zainteresiranim stranama na jednak način i da su neutralnost i nepriistranost kamen temeljac komunikacije.

- **Jasnoća;**
KO SALW/AZPZ osigurat će jasnoću poruka kako bi se omogućilo da poruke budu razumljive i da se spriječe nesporazumi.
- **Interaktivnost;**
Potiče se interaktivnost u komunikaciji između institucija zastupljenih u KO SALW-u/AZPZ. To znači što je šira rasprava i suradnja prije i tijekom pripreme određene komunikacijske ili terenske aktivnosti, to je bolji rezultat. Prednosti interaktivne komunikacije su višestruke: kontinuirano ažuriranje i komunikacija s javnosti, transparentnost komunikacije, dodatne mogućnosti usklađivanja, brzo razumijevanje je li poruka primljena ili shvaćena.
- **Rodno osjetljiv jezik**
Potiču se institucije zastupljene u KO SALW-u/AZPZ da u svojoj komunikaciji uključuju rodno osjetljiv jezik. Rodno osjetljiv jezik znači korištenje i primjenu jezika na način koji se obraća svim rodovima ili identitetima na jednako vidljiv i respektabilan način.

2.3. Stil pisanja

S ciljem uspostave učinkovitih odnosa s ciljanim javnostima, KO SALW/AZPZ će uvijek nastojati koristiti najizravniji i najprikladniji jezik, obrazložiti stručne pojmove, izbjegavati žargon i ponuditi nužne informacije kako bi se osiguralo da sva komunikacija bude razumljiva najširoj mogućoj publici.

Pisana komunikacija bit će:

- Jasna;
- Sažeta;
- Dosljedna.

3. CILJANE JAVNOSTI

3.1. Unutarnje ciljne javnosti

3.1.1. Institucije zastupljene u KO SALW-u

Članovi KO SALW-a održavaju redovite sastanke kako bi razgovarali o provedbi Strategije za kontrolu SALW-a, međusobno se informirali o novim događajima i razmijenili informacije. Između sastanaka, članovi komuniciraju u usmenom i pisanom obliku, koristeći komunikacijske kanale prikladne za danu prigodu (e-pošta, telefon, *online* ili uživo, službeni dopis itd.).

Preporuka:

- Uvesti praksu informiranja osoblja svake institucije zastupljene u KO SALW-u o važnim događanjima, osobito u razdoblju provedbe aktivnosti podizanja svijesti javnosti. To će pomoći da se bolje iskoristi njihov ogroman potencijal kao partnera u komunikaciji i multiplikatora poruka.

3.1.2. Ostale institucije mjerodavne za pitanja kontrole maloga oružja i lakog naoružanja

Komunikacija KO SALW-a s ostalim institucijama mjerodavnim za provedbu Strategije za kontrolu SALW-a na različitim razinama, a koje su navedene u Akcijskom planu ove Strategije, prvenstveno kantonalnih/županijskih agencija za provedbu zakona, regulirana je različitim unutarnjim pravilima i propisima institucija o tomu tko koga službeno informira i tko s kim komunicira, kako horizontalno tako i vertikalno. Ta unutarnja pravila i propisi se poštuju.

Preporuke:

- Proširiti komunikaciju i suradnju s drugim institucijama, osobito kantonalnim/županijskim agencijama za provedbu zakona, imajući u vidu kako su pitanja vezana za SALW izravno povezana s radom koji obavljaju na terenu na lokalnoj razini. Ovo će pomoći u podizanju profila ovih institucija u oblasti kontrole SALW-a i pomoći KO SALW-u proširiti svoj domet uključivanjem poruka koje se odnose na SALW u događaje/komunikacije koje ove institucije organiziraju neovisno;

- Organizirati godišnje promotivne događaje SALW-a širom gradova u BiH, gdje su sjedišta entitetskih ministarstava unutarnjih poslova, Brčko Distrikta BiH i kantonalnih/županijskih ministarstava unutarnjih poslova te okupiti predstavnike tijela za provedbu zakona na ovoj razini vlasti lokalne zajednice i OCD-a;
- Osigurati da mjerodavni predstavnici ostalih institucija mjerodavnih za pitanja kontrole maloga oružja i lakog naoružanja budu pozivani kao panelisti na različite medijske događaje, sastanke, konferencije itd., koje organizira KO SALW/AZPZ i zauzvrat se pobrinuti da članovi KO SALW-a budu na raspolaganju i sudjelovati u događajima koji se odnose na SALW, a koje organiziraju gore navedene institucije.

3.2. Vanjske ciljne javnosti kao multiplikatori

3.2.1. Medijske organizacije

Pozadina: Zanimanje medija za pitanja vezana za SALW u zemlji nije stalno. Napominje se kako se zanimanje medija povećava nakon incidenata koji uključuju uporabu vatrenog oružja te tijekom aktivnosti podizanja svijesti javnosti i kampanja koje nacionalne ili međunarodne institucije/organizacije povremeno provode o pitanjima vezanim za SALW.

Preporuke:

- Poticati koordiniran i konstruktivan pristup medijima kako bi se potaknulo njihovo zanimanje i ukazalo na važnost pitanja vezanih za SALW za dobrobit građana;
- Organizirati krug sastanaka s urednicima širom zemlje;
- Organizirati tematske informativne sastanke sa novinarima s ciljem isticanja važnosti ovoga pitanja u cijeloj zemlji;
- Pozivati medije na sjednice KO SALW-a i omogućiti im pristup službenicima i stručnjacima KO SALW-a;
- Nastaviti s praksom pozivanja medija na mjesta uništavanja oružja;

- Osigurati da podatci predstavljeni medijima budu razdvojeni prema spolu kad god je to moguće, imajući na umu specifičan položaj najugroženijih skupina. Predstavljanje podataka i informacija treba uključivati ključne koncepte rodne analize (spol, rod, rodne uloge, intersekcionalnost). Dodatno, pokušat će se identificirati i u najvećoj mogućoj mjeri predstaviti, uzroci rodne nejednakosti, što bi moglo doprinijeti isticanju pitanja malog oružja i lakog naoružanja kao važnog pitanja u javnosti.

3.2.2. Organizacije civilnoga društva

Pozadina: Poticati suradnju s OCD-ovima koje se smatraju mostom između građana i tijela vlasti i koje pomažu da se mišljenja zainteresiranih građana/ki artikuliraju na konstruktivniji način. Dakle, suradnja sa formalnim i neformalnim skupinama koje se bave zaštitom i promocijom prava žena i feminističkim organizacijama je od posebne važnosti pošto njihovo iskustvo u izgradnji mira i sigurnosti u poslijeratnim društvima može značajno doprinijeti sadržaju tematskih aktivnosti kao i opsegu i utjecaju na javno informiranje i proces konzultacija. Pored toga, te organizacije mogu biti važan čimbenik doprinosa planiranju, provedbi i vrjednovanju različitih aktivnosti u svezi s rodnim aspektima SALW-a. Stoga, kroz suradnju s organizacijama civilnoga društva, tijela vlasti ih mogu koristiti kao dodatnu vrijednost, stručno znanje i resurse. S druge strane, pružanjem potpore organizacijama civilnoga društva, tijela vlasti pomažu u unaprjeđenju njihovih kapaciteta kako bi učinkovitije obavljali svoju ulogu u razvoju politika i pružanju usluga.

Ne samo da suradnja s ovim segmentom društva pomaže učinkovitije povećati doseg i učinak komunikacijskih napora, već lokalni angažman i partnerski rad mogu pomoći da poruke budu bolje prihvaćene.

Preporuke:

- Dalje jačati i intenzivirati komunikaciju i suradnju s organizacijama civilnoga društva, osobito formalnim i neformalnim skupinama koja se bave zaštitom i promocijom prava žena i feminističkim organizacijama. Prednosti ovoga oblika suradnje su višestruke: poticati i omogućiti OCD-ovima aktivno uključivanje u proces javnih

konzultacija o mjerodavnim zakonima i sudjelovanje i suorganizaciju inicijativa za podizanje svijesti javnosti, ali i oslanjanje na njihovu stručnost i zajedničko izvođenje analiza, izvješća i sl. o danoj temi;

- Povremeno ili po potrebi pozivati predstavnike OCD-ova na konferencije, sastanke, radionice itd., i zauzvrat se pobrinuti da članovi KO SALW-a budu dostupni za slične događaje koje organiziraju OCD-ovi.

3.2.3. Lokalne vlasti

Pozadina: Lokalna razina je naročito obećavajuća platforma za komunikaciju jer a) to je razina s kojom većina građana/ki ima izravnu interakciju kada je riječ o njihovim potrebama i interesima i b) lokalne vlasti imaju snažan politički legitimitet među građanima/kama. Nije potrebno posebno napominjati kako lokalne vlasti imaju snažan interes u tomu da počnu podržavati ciljeve kontrole SALW-a i prenositi poruke na lokalnoj razini, budući da se sve vrste incidenata s oružjem događaju na lokalnoj razini i utječu na građane/ke kojima su oni izravno odgovorni za svoj rad.

Preporuke:

- Poticati organizaciju godišnjih promotivnih događaja o SALW-u širom gradova u BiH, odnosno područja koja pokrivaju entitetska ministarstva unutarnjih poslova, Brčko Distrikt BiH i kantonalna/županijska ministarstva unutarnjih poslova te okupiti predstavnike tijela za provedbu zakona na ovoj razini, vlasti lokalne zajednice i organizacije civilnoga društva;
- Iskoristiti postojeće kanale komunikacije pojedinačnih lokalnih zajednica, kao što su internetske stranice općina/gradova, izravna interakcija s građanima na forumima lokalnih zajednica, koji će vjerojatno privući mnogo posjetitelja itd. kako bi se uvrstili informativni proizvodi vezani za SALW ili poruke. Lokalne vlasti već imaju iskustva u provedbi lokalnih akcijskih planova za rodnu ravnopravnost i provedbi Rezolucije UN-a 1325 Žene, mir i sigurnost, pa bi suradnja po pitanju SALW-a mogla rezultirati u prepoznavanju rodne dimenzije ove aktivnosti u budućnosti i kao dio njihovih redovitih aktivnosti.

3.2.4. Međunarodne organizacije i donatori

Pozadina: Postoji dobro uspostavljena praksa suradnje KO SALW-a s međunarodnim partnerima/donatorima. KO SALW dostavlja ažurirane informacije o statusu u provedbi aktivnosti, uključujući i informacije o različitim iskazanim potrebama sudionika u BiH kao i u svezi sa specifičnim projektima i programima sukladno zahtjevima izvještavanja pojedinačnih donatora.

Međunarodne organizacije kao npr. SEESAC, UN, OESS, EU, kao i različita veleposlanstva, do sada su ponudili značajnu financijsku i tehničku pomoć usmjerenu na izgradnju kapaciteta, kupnju opreme, razmjenu najboljih praksi itd., uključujući inicijative za podizanje svijesti javnosti.

Preporuke:

- Proširiti suradnju s međunarodnim organizacijama na one s iskustvom u rješavanju pitanja rodne ravnopravnosti u različitim oblastima, uključujući i sigurnost;
- Poticati organiziranje događaja u zajedničkoj organizaciji međunarodnih partnera i institucija koje čine SALW i AZPZ za različite zainteresirane strane.

3.2.5. Akademska zajednica

Pozadina: KO SALW dosad nije surađivao s predstavnicima akademske zajednice u BiH, stoga je poticanje suradnje s akademskom zajednicom važna aktivnost. Uloga ove zajednice je trostruka. Prvo, kao edukatori imaju važan utjecaj na oblikovanje stavova studenata. Drugo, kao stručnjaci za određenu tematiku imaju kredibilitet u javnosti. I treće, mogu također pomoći u odabiru primjerenog okvira za rodnu analizu i predstavljanje rezultata.

Preporuke:

- Poticati suradnju s predstavnicima akademske zajednice širom zemlje, s posebnim naglaskom na fakultete za sigurnosne studije, kriminalistiku i pravne nastavne planove i programe, uz puno poštovanje rodne ravnopravnosti;
- Promovirati teme vezane za SALW poticanjem fakulteta/sveučilišta da aktivno promoviraju/delegiraju teme vezane za SALW za magisterij i/ili doktorske teze;

- Redovito pozivati predstavnike akademske zajednice na konferencije, seminare itd., uključujući i gostujuće predavače, i zauzvrat učiniti dostupnim članove KO SALW-a za slične događaje koje organiziraju fakulteti/sveučilišta.

3.2.6. Vjerske zajednice

Pozadina: KO SALW dosad nije surađivao s predstavnicima vjerskih zajednica u BiH. Imajući u vidu važnu ulogu vjerskih zajednica u bosanskohercegovačkom društvu, poticanje suradnje s vjerskim zajednicama može bitno doprinijeti u multipliciranju poruka o važnim društvenim procesima, a promjena u ponašanju koja je potrebna kako bi se riješilo pitanje tzv. „kulture oružja“, jedan je od tih procesa.

Preporuke:

- Poticati suradnju s upravom vjerskih zajednica širom zemlje;
- Dogovarati se s vjerskim zajednicama u BiH da integriraju i podrže poruke vezane za SALW u različitim prigodama, odnosno kada službenici komuniciraju s vjernicima i javnošću općenito.
- Dogovarati se s vjerskim zajednicama u BiH da osobito glasno artikuliraju opasnosti uporabe vatrenoga oružja uoči važnih vjerskih blagdana, kada je uporaba vatrenog oružja tradicionalno u porastu.

3.2.7. Građanstvo

Pozadina: Informiranje građana, osobito žena i mladih u svezi s pitanjima rizika i opasnosti od SALW-a kao i uloga i odgovornosti s istim, najvažnija je pojedinačna aktivnost komunikacije i javnoga informiranja na terenu o pitanjima KO SALW-a.

Preporuke:

- Iskoristiti već postojeće kanale komunikacije institucija zastupljenih u KO SALW-u i međunarodnim organizacijama za daljnje poboljšanje pristupa i informiranja građana;
- Organizirati javne događaje različitih oblika za izravnu interakciju s građanima i korištenje povratnih informacija za prilagođavanje javne komunikacije, zadovoljavanje njihovih potreba za informacijama i odgovaranje na pojedinačne upite;

- Potruditi se da i muškarci i žene budu podjednako zastupljeni u komunikacijskim i terenskim informativnim aktivnostima kako bi se osiguralo privlačenje skupina koje su jako pogođene, osobito žene i mladi. S tim ciljem, KO SALW/AZPZ može koristiti vještine i kompetencije kolegica koje već rade u odjeljenjima za medije i javno informiranje različitih agencija za provedbu zakona, koje su i policijske službenice i civili (kao što je odjeljenje za odnose s javnošću Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, Ministarstva unutarnjih poslova Zeničko-dobojskog, Tuzlanskog i Srednjobosanskog kantona/županije i Policija Brčko Distrikta BiH i dr.).
- Osigurati da se istraživanja i analize uvijek temelje na rodno osjetljivoj metodologiji;
- Osigurati da predstavljeni podatci uvijek budu razdvojeni prema spolu;
- Uvijek pozitivno rješavati rodne i dobne stereotipe tako što će se, na primjer, promicati uzori mladih žena te koristiti donositelje odluka članice, OCD-ova, lokalne zajednice itd. u prenošenju ključnih poruka.

4. UPRAVLJANJE PITANJIMA OD JAVNOGA ZNAČAJA

4.1. Upravljanje pitanjima od javnoga značaja

Povećana komunikacija i informiranje javnosti o pitanjima SALW-a privući će pozornost i pobuditi zanimanje medija za aktivnosti institucija u sastavu KO za SALW i AZPZ. Osim tematskih kampanja za podizanje svijesti javnosti i različitih informativnih događaja koji se pripremaju znatno unaprijed, teme komunikacije mogu biti različite. Dok će neke teme osmisliti KO SALW/AZPZ i komunicirati u aktivnostima različitih formata i oblika, neke teme će diktirati okolnosti u danom trenutku, potaknute zanimanjem medija i/ili građana. U tom smislu, potrebno je uložiti napor kako bi se identificirale i predvidjele potencijalne teme/pitanja, korištenjem službenih kanala kao što su monitoring, praćenje i analiza medijskih napisa i informacije od institucija zastupljenih u KO SALW -u, kao i neslužbenih informacija, poput kontakata s novinarima.

5. KOMUNIKACIJSKI ALATI I KANALI

Komunikacijski alati opisani u nastavku detaljno su obrazloženi u Priručniku za komunikaciju koji je priložen uz ovaj dokument kako bi se pomoglo potencijalnim komunikatorima o pitanjima glede SALW-a, koji se nalaze na različitim geografskim lokacijama/institucijama širom BiH, u boljem razumijevanju procesa komunikacije s medijima i/ili širom javnosti.

5.1. Komunikacijski alati

5.1.1. Konferencije za novinare

Organizacija konferencije za novinare dobra je praksa za informiranje javnosti i pružanje platforme novinarima da postavljaju pitanja koja oni smatraju bitnim za javnost. Međutim, potrebno je imati na umu kako svaka tema ne zaslužuje konferenciju za novinare. Osim toga, priprema konferencije za novinare zahtijeva prethodne konzultacije među institucijama/panelistima koji sudjeluju, kako bi se izbjeglo preklapanje tema u obraćanjima i poslale jednoglasne poruke.

Preporuka:

- Koristiti konferencije za novinare kao sredstvo komunikacije o pitanjima SALW-a, nakon sjednica KO-a i važnih najava.

5.1.2. Priopćenje za javnost

Priopćenje za javnost je najčešći komunikacijski alat koji služi za komunikaciju o važnoj temi koju je potrebno predstaviti ili promovirati u javnosti, i kojim se želi izazvati dodatno zanimanje novinara za određenu temu. Nakon slanja priopćenja potrebno je analizirati njegovu popraćenost u medijima, kako bi se mogle predložiti korektivne mjere.

Preporuke:

- Nastaviti praksu komuniciranja važnih tema putem priopćenja za javnost;
- Osigurati dijeljenje priopćenja za medije na lokalnoj razini putem ureda za odnose s javnošću kantonalnih/županijskih agencija za provedbu zakona;
- Osigurati objavljivanje priopćenja za javnost na internetskim stranicama institucija zastupljenih u KO SALW-u.

5.1.3. Intervjui

Intervju se koristi kada postoji potreba za pružanjem detaljnije slike i boljim razumijevanjem određenog pitanja, osiguravanjem publiciteta, stvaranjem interesa i izgradnjom svijesti. Intervjui za medije često dopunjuju komunikaciju putem drugih alata (npr. konferencija za tisak ili pokretanje kampanje podizanja svijesti javnosti).

Preporuka:

- Više koristiti intervju u komunikaciji u svim dostupnim oblicima - tiskani, *online*, radio i TV, i iskoristiti potencijal članova KO SALW-a koji predstavljaju različite institucije koji i na taj način mogu ponuditi različite perspektive u pitanjima glede SALW-a.

5.1.4. Tematske priče

Tematska priča koristi se kada postoji potreba da se jedna određena tema predstavi u duljem obliku, a obično dopunjuje komunikaciju putem drugih alata.

Preporuka:

- Poticati praksu izrade kratkih priča, jer one odražavaju zanimljiv razvoj događaja i teme iz cijele zemlje i iz svih institucija uključenih u pitanja vezana za SALW;
- Osigurati da se priče dijele na internetskim stranicama institucija zastupljenih u KO SALW-u.

5.1.5. Internetske stranice

Internetske stranice nude sveobuhvatan i cjelovit uvid u rad organizacije i uklapaju se u navike potrošača. Korištenje ovoga alata je od posebne važnosti u razdobljima kampanja za podizanje svijesti javnosti. Osim toga, internetska stranica je također važan alat za vrjednovanje komunikacijskih i javno informativnih aktivnosti (za mjerenje prometa, za analizu područja od interesa posjetitelja itd.)

Preporuka:

- Poticati promicanje sastanaka članova KO SALW-a na internetskim stranicama institucija zastupljenih u KO SALW-u, kao i svih onih aktivnosti koje institucije, članice KO SALW-a, provode s ciljem provedbe Strategije kontrole SALW-a.

5.1.6. Tematsko službeno i neslužbeno informiranje medija / OCD-ova / stručne javnosti

Službeni ili neslužbeni, ovi događaji su provjereni način kako ponuditi opširnije i iscrpnije informacije o određenom pitanju. U pozivnicama mora biti jasno naznačeno je li događaj služben ili neslužben kako bi sudionici/e unaprijed znali/e kakvom događaju će biti nazočni. S druge strane, ovi događaji su dobro prihvaćeni u ciljanoj javnosti.

Preporuka:

- Uvesti praksu održavanja tematskih informativnih sastanaka za cijeli spektar publike – medije, OCD-ove, akademike, stručnu publiku. Koristi su dvostruke – obuka ciljane publike i njegovanje partnerstva.

5.1.7. Info proizvodi – letci, brošure, objave

Bilo da se dijele na javnom mjestu, pojedincima ili šalju e-poštom, različiti info proizvodi su prilično popularni. Mogu se koristiti za predstavljanje institucije, određene teme, davanje savjeta itd.

Preporuka:

- Poticati praksu razvoja informacijskih proizvoda različitih oblika, koji će sadržavati informacije o temama koje su identificirane kao prioritetne u Strategiji za kontrolu SALW-a.

5.1.8. Javne informativne kampanje

Javne informativne kampanje važan su komunikacijski alat za širenje informacija i utjecanje na stavove i ponašanje, društvene norme i stvarno ponašanje. Organizacija kampanja omogućuje da se pitanja koordinirano upute iz perspektive ciljane javnosti i pružaju platformu za kombiniranje svih komunikacijskih alata i kanala za uspješno prenošenje poruke.

Preporuka:

- Poticati provedbu kampanja za podizanje svijesti javnosti kao redovitu komunikacijsku i javno informativnu aktivnost, planirati i dodijeliti proračun za ovu svrhu i osigurati usklađivanje s aktivnostima podizanja svijesti javnosti koje planiraju i plaćaju međunarodne organizacije i različiti donatori.

5.2. Komunikacijski kanali

Prema najnovijim istraživanjima medijske slike, tradicionalni mediji se suočavaju sa izazovima da zadrže korak s *online* konkurencijom. Kada se uz to uzme u obzir i činjenica da se urednički prostor smanjuje, kao i borba tko će prvi plasirati vijest, sve to povećava pritisak u radu s medijima u BiH. Stoga, svaka vrsta medija zahtijeva poseban pristup. Ovo su opća načela koje zahtijeva rad sa svim vrstama medija:

5.2.1. TV

TV postaje su i dalje najmjerodavniji izvor informacija budući da, kako navodi Agencija za statistiku BiH, sveukupno 78% ljudi koristi program TV postaja kao izvor informacija.

5.2.2. Radio

Lokalne i državne radio postaje imaju iznimno jak utjecaj na informiranje stanovništva, kako u urbanim centrima, tako i u ruralnim područjima gdje je stanovništvo uglavnom raštrkano.

5.2.3. Online mediji

Važnost *online* medija u informiranju javnosti stalno je u porastu. *Online* mediji su osobito važni u informiranju mladeži. U istraživanju Agencije za statistiku BiH o korisnicima interneta u BiH iz 2021. godine, njihov broj je procijenjen na 75,5%, od kojih 72,8% koristi internet kako bi se informirali o događanjima u državi.

5.2.4. Tiskani mediji

Iako su tiskani mediji dostupni samo određenom postotku javnosti, oni su i dalje jedna od vitalnih komponenti u razvijanju i oblikovanju znanja i stavova o određenim pitanjima, osobito jer je većina tiskanih medija dostupna i u *online* obliku. U slanju

poruka, važno je osloniti se i na dnevne i na tjedne novine kao i časopise.

5.3. Načela rada s medijima

Kako bi se povećao učinak u radu s različitim vrstama medija, treba se pridržavati sljedećih načela rada:

Online

- Različiti oblici i naglasak
- Koristite tiskane, vizualne i audio elemente
- Optimalna fleksibilnost
- Omogućuje interaktivni dijalog
- Svatko može biti reporter
- Ogromne mogućnosti, veliki rizici

Emiteri

Televizija

- Potpuno vođenje vizualnim i zvučnim zapisima
- Različiti formati
- Emocionalna komponenta, osobni značaj
- Rad uz stroge rokove za zakazane programe

Radio

- Oslanjati se na zvučne zapise i zvuk
- Različiti formati
- Rad uz stroge rokove za zakazane programe

Tisak

Novine

- Pristup glasnogovornicima za detaljne intervju
- Omogućuju detaljnije obrazloženje
- Suprotstavljanje različitim rokovima

Časopisi

- Više detaljnijih intervju
- Perspektiva bitna za čitatelje
- Dulji rokovi

Novinske agencije

- Uvijek žele priču na prvom mjestu i uvijek u rokovima
- Servisiranje svega navedenog

6. PROCJENA KOMUNIKACIJE I INFORMIRANJA JAVNOSTI

Preporuča se obavljanje stalnoga praćenja i vrjednovanja komunikacijskih i aktivnosti informiranja javnosti kako bi se osigurala njihova učinkovitost – mjerenje uspjeha i predlaganje korektivnih mjera, stjecanje uvida u potrebe i mišljenja ciljanih javnosti i njihovo korištenje za planiranje budućih aktivnosti.

Okvir za praćenje i vrjednovanje pripremljen je kao poseban dokument, i nalazi se u prilogu Smjernica za unaprjeđenje međuinstitucijske komunikacije i javnoga informiranja.

ANEKS I. – PREPORUKE

Ovo su preporuke radnih skupina sastavljenih od predstavnika institucija zastupljenih u KO za SALW i kantonalnih/županijskih ministarstava unutarnjih poslova po redosljedu pojavljivanja, odnosno kako su predstavljene. Nakon razmatranja ovih preporuka i naknadnog usvajanja od strane Koordinacijskog odbora za kontrolu SALW-a, one će biti uključene u ovaj nacrt Smjernica za unaprjeđenje međuinstitucijske komunikacije i javnoga informiranja.

Aktivnosti za unaprjeđenje komunikacije KO SALW-a i drugih agencija za provedbu zakona, koje nisu predstavljene u ovom tijelu

- Temeljem prethodno utvrđenog seta mjera, KO SALW je u obvezi prethodno kontaktirati i anketirati sve agencije za provedbu zakona, odnosno i one koje nisu članice KO SALW-a, kada je riječ o planu aktivnosti, akcijama, kampanjama i svim poslovima i zadaćama koje su im dane u nadležnost;
- Vezano za prethodnu preporuku, potrebno je da KO SALW pravovremeno obavi planiranje aktivnosti za nadolazeću godinu i da ih prije provedbe dostavi na razmatranje svima, kako bi dostavili prijedloge i mišljenja;

- KO SALW bi trebalo da povremeno održava sastanke u svim kantonima/županijama, entitetima i Brčko Distriktu kako bi se približio građanima, organizacijama civilnoga društva i lokalnim zajednicama;
- Uspostava redovite, istovremene i pravovremene komunikacije KO SALW-a s agencijama za provedbu zakona, koje će primljene informacije predstaviti dalje na lokalnoj razini i plasirati javnosti isti dan.

Definiranje tema od interesa za građanstvo

- Treba uzeti u obzir rodni aspekt u okviru svih tema. Glede odabira tema, potrebno je osigurati da one pokrivaju i kontrolu malog oružja i lakog naoružanja s jedne, i najraznovrsnije oblike rodno temeljenog nasilja s druge strane.

